

Alfonso, eremit och tidigare biskop av Jaén, tillskriver ärkebiskop Birger (Gregersson) i Uppsala och påpekar att denne inte sänt honom något brev med herr Peter (Olofsson) om sitt eget och systrarnas (i Vadstena kloster) tillstånd, vilket avsändaren hade önskat. Likväl kan han som en tröst för Birger meddela att fru Katarinas ärenden framskrider på bästa sätt. Kanonisationsärendet har redan två gånger högtidligen offentligt framlagts i konsistoriet inför påven, alla kardinaler och andra närvarande, och man har hela tiden fått det bästa gensvar. Nu hoppas Alfonso att en tredje framställan ska göras före fastan. Vid detta tillfälle kommer det att tillsättas en kommission för kanonisationsärendet, vilket är brukligt. Vid det första tillfället lade en spansk magister i teologi fram ärendet, andra gången en biskop och doktor i kanonisk rätt, som nu författar en ny kommentar till (Gratianus) Decretum, denna tredje gång en magister i teologi från Tyskland. Flera suppliker angående Vadstena kloster har överlämnats, några har även signerats. Alfonso hoppas på ett snabbt handläggande och i vissa fall finns redan bullorna i kistan. Dagligen ökar allas hängivenhet för den saliga Birgitta och miraklen, såväl i (Italien) som i andra länder. De himmelska böckerna (d.v.s. uppenbarelserna) är redan spridda i Spanien, där de mottagits med största fromhet och vördnad. I kungariket Sicilien och i Italien avskrivs flera böcker ständigt och dagligen, och Alfonso hoppas att böckernas rykte ska nå alla länder och deras ord spridas till världens ände. Utfärdaren meddelar att kejsaren (Karl IV) ingivit suppliker till påven, kardinalskollegiet och till några kardinaler enskilt för kanonisationsärendets framåtskridande. Kejsaren ska komma till Italien under våren och han kommer inte att lämna landet förrän kanonisationen helt och hållet nått sin fullbordan. Även drottningen (av Neapel) och infanten av Spanien har ingivit suppliker till påven angående kanonisationen. Alfonso uppger att han i dessa ärenden arbetar så mycket han förmår, ibland även mer än så. Han skriver inte till andra än till ärkebiskopen nu, detta brev får räcka för alla. Han ber att Gud måtte ge kraft åt den späda växt han planterat och ber brevtagaren att anbefalla honom hos Birgittas dotter, hos herr Birger (Ulfsson), nunnorna och mottagarens kolleger. Slutligen ber Alfonso mottagaren om ärkebiskopens förböner och nämner att han själv ber mer för honom än för sina köttsliga bröder och föräldrar.

I ett tillägg skriver utfärdaren att han denna gång (alltså efter huvudtextens nedtecknande) inte har några nyheter, men att han hoppas kunna förmedla fler nyheter efter det att Nils (Sunesson) i Häradschammar har kommit. Enligt vad abbedissan skrivit ska Nils komma inom kort, eftersom han påbörjat sin resa från Rom på annandag påsk (19/4 1378, se kommentaren).

På baksidan av brevet har Katarina Ulfsdotter låtit skriva ett tillägg på svenska, där hon meddelar (Birger Gregersson) att biskop Alfonso av svenska pilgrimer fått underrättelser om att (Birgitta) inte finns allmänt avbildad (se not 8) i Sverige ("j waro lande"). Alfonso och flera andra undrar över varför hon visas så ringa vördnad i det land där hon är begravd, där hon har utfört så stora järtecken och har vänner och fränder. Trots att hon inte är kanoniserad har påven själv hennes bild i sin kammare, och i många kyrkor i Rom och Neapel och runt om i Italien finns bilder av henne och där hålls hon i stor heder. Katarina ber Birger att uppmana alla han kan – i Sverige och i utlandet – att låta avbilda henne i kyrkorna.

Orig. på papper (23,0 x 14,6 cm, 25 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11166.

Faksimil: P. Beskow-A. Landen (red.), *Birgitta av Vadstena. Pilgrim och profet 1303–1373* (2003), s. 214 (baksida), s. 267 (framsida).

Tryckt: G. E. Klemming, *Ur en antecknares samlingar (1880–1882)*, s. 97 (endast det fornsvenska tillägget).

Regest: RPprH nr 32.

Om Alfonso Hernández Pecha, som var Birgittas biktfar under hennes sista levnadsår och som redigerade uppenbarelserna, se A. Jönsson, *Alfonso of Jaén* (1989), s. 31 f.; V. Almazán i Beskow-Landen, a.a., s. 267–269; om hans ansträngningar vid kurian för Birgittas kanonisation och Vadstena klostrets ärenden, se B. Morris, *St Birgitta of Sweden* (1999), s. 145 f.

Om Katarina Ulfsdotters verksamhet i Rom vid den aktuella tiden se H. Gillingstam i SBL XXI, s. 5; Morris, a.st.

Angående de första propositionerna i kanonisationsärendet, som framfördes av magister Johannes de Hispania och biskop Petrus av Orvieto, se I. Collijn i *Fornvännen* 1941, s. 353 och T. Nyberg, *The Canonization Process of St. Birgitta of Sweden*

(2004), s. 78. Jämför även DS nr 9568. Om den av påven Urban VI utsedda undersökningskommittén, se T. Höjer, *Studier i Vadstena klostrets och birgittinordens historia* (1905), s. 66, not 3.

Om kyrkoherden Nils Sunesson i Häradshammar, som medförde den s.k. andra samlingen med Birgittamirakler till Rom och som 19/8 1377 erhöll kanonikat i Västerås, se A. Fröjmark, *Mirakler och helgonkult* (1992), s. 37–38; G. Ekström, *Västerås stifts herdaminne I:1* (1939), s. 510–512; DS nr 9378 och 9577 med ytterligare referenser. Av det första tillägget kan utläsas att det var Nils Sunesson som medförde föreliggande brev till Sverige efter den 19/4 1378.

Den i brevet nämnda abbedissan kan vara abbedissan i klostret San Lorenzo in Panisperna i Rom av sankta Klaras orden. I en fullmakt från 20/6 1379 uppges abbedissan heta Sabella de Comite (det vill säga av den kända släkten Conti). Närmast föregående belägg är från 1370 då abbedissans namn var Isabella. Om klostret och Birgittas kontakter med det, se I. Collijn, *Birgittinska gestalter* (1929), s. 67–92.

Om brevet se K. B. Westman, *Birgitta-studier I* (1911), s. 21 med not 5; S. Kraft i *Kyrkohistorisk årsskrift 1929*, s. 35–36; M. Lindgren, *Bilden av Birgitta* (1991), s. 10; J. Svanberg i *Kungl. Vitterhetsakademiens årsbok 1997*, s. 133; H. Aili-J. Svanberg, *Imagines Sanctae Birgittae I* (2003), s. 86, not 39, s. 96; Beskow-Landen, a.a., s. 204, 214–215, 267.

Brevet är daterat 15/1 utan angivande av år. De första propositionerna i kanonisationsärendet skedde under 1377 (se DS nr 9568), vilket talar för att föreliggande brev utfärdats året därefter, det vill säga 1378.

Det kan noteras att samma skrifvarhand har skrivit såväl den latinska som den fornsvenska texten i brevet.

Benedictus Deus in donis suis ¹et sanctus in omnibus operibus suis⁻¹ in secula seculorum.

Pater amantissime, humili recommendacione premissa in oracionibus vestris · Licet vos non scripsistis michi cum domino Petro de statu vestro et ipsarum sororum mearum sponsorum Domini mei *Christi* · quem libenter desiderarem audire · nichilominus tamen ad consolacionem vestram · noueritis negocia domine *Katerine* Dei gracia peroptime prosperari. Nam peticio canonizacionis iam proposita est bis in consistorio publico solempnissime in conspectu pape et omnium cardinalium · et aliorum diuersorum statuum ibidem assistencium · et habuimus gratam audienciam semper · et optimam responsionem · Et modo speramus, quod ante Quadragesimam proponetur tercio · et tunc fiet commissio examinacionis negocii · prout est moris · Prima quidem vice · proposuit vnus magnus magister in theologia Yspanus · Secunda vice · proposuit vnus solempnissimus episcopus · doctor decretorum · qui nunc nouam glosam componit super Decretum. Et ista tercia vice habemus vnum valentem magistrum in theologia de Alamania. Supplicaciones quam plurime super factis monasterii Wazstena sunt presentate et aliq̄ue signate / et alias speramus cito expedire et de aliquibus habemus iam bullas in cista · Et gracia Dei cotidie augetur deuocio omnium ad beatam Brigidam · et miracula, tam in istis partibus quam in aliis · Libri celestes sunt iam in Yspania diuulgati · et ibidem recepti cum maxima deuocione et reuerencia. Et in regno Sicilie · et in Ytalia et continue et cotidie plures conscribuntur, jta quod speramus, quod ²in omnem terram exhibit sonus eorum · et in fines orbis terre verba eorum⁻² · Sciatis eciam, quod dominus imperator scripsit³ efficaciter domino nostro pape · et collegio cardinalium · et aliquibus cardinalibus in speciali supplicando · pro expedicione negocii canonizacionis · et ipse veniet in isto vere proximo in Ytalia^a, et dicit, quod non recedet de Ytalia donec canonizacio totaliter perficiatur. Jtem regina⁴ et infans⁵ filius primogenitus regis Yspanie scripserunt eciam domino pape suas litteras efficaces supplicando instanter pro canonizacione et cetera · Et sciatis, quod laboro in istis toto posse et aliquando, vt Deus scit, vltra posse · ⁶Deus autem incrementum det in ista plantula, quam plantauit sua dexterancta.⁻⁶ Aliis nisi vobis non scribo, sed omnibus sufficiat hec littera mea · Recommendetis me oracionibus nouelle⁷ Brigide · et domino

Birgero · monialibus · et consociis vestris · Et orate pro me · quia Deus scit, quod primo pro vobis omnibus oro · quam pro fratribus et parentibus carnis. Scriptum xv Ianuarij.

Vester seruus in *Christo* Alfonsus heremita · olim episcopus Gyenensis, licet indignus.

Paternitati vestre · ista vice non habemus alia noua scribere · sed speramus per Dei gratiam secundum id, quod domina abbatissa nobis scripsit · quod dominus *Nicholaus* de Hersæme in breui veniat, quia secunda die Pasche iter suum de Roma arripuit Deo dante · Cum vero venerit, noua, que ipse secum reportauerit, vobis destinabimus sine mora.

Tillægg på baksidan: Vit ok thæt min kære mæstare at · biscop Alfonsus hauir sport af pelagrimom af varo lande koma at varo hælgho fru bilæte ær eyg scifwat⁸ vidha j varo lande ok vndra thær stort vpa ok swa flere andre hwi wj swa litla vyrning henne gørom · thær hænna dyre likame liggir · ok hauir swa stoor iærtingne giort ok hauir vini ok frændir · Æn tho at hon ær eyg canoniceret · thot varo hauir pauen siæluir j sinom kamera hænna ymaginem scifuat ok j mangom kirkiom j Room ok ij Neapolim · ok vidha ij Ytalia hafwa the hænna bilæte · ok halda hona j storum hethir · Ok vm thik thikke tha raadh allom thøm thu gitar badhe inlændis ok vtlændis thøm thær hona haua j kærlek · at the hænna bilæte latin j kirkiom scifwa at Guz hethir ok hænna matte swa myklo meer økias.

Hec *Katerina Wlfsdottir*

Adress: Venerabili in *Christo* patri · domino Birgero Dei gracia archiepiscopo Vpsalensi · presentetur.

Spår av sigill av grönt vax kan skönjas på baksidan.

^a *Så ms för väntat Ytalam; möjligen föreligger här påverkan från folkspråket.*

¹⁻¹ *Vulg. Ps. 144, 17.* ²⁻² *Jfr Vulg. Ps. 18, 5.* ³ *Se kejsar Karl IV:s supplik, DS nr 9586.* ⁴ *Se drottning Johannas supplik, DS nr 9333.* ⁵ *Ingen supplik i kanonisationsärendet från infanten har påträffats.* ⁶⁻⁶ *Jfr Vulg. I Cor. 3,6 och Ps. 79, 16.* ⁷ *Latinets novella ('skott, ung avkomma') syftar sannolikt på Birgittas yngsta dotter Cecilia (d. 1399).* ⁸ *D.v.s. avbilda genom målning, teckning eller i form av skulptur. Se Söderwall: skriva 1.*